

MALEVIL

ROBERT MERLE

ARGO / TRITON

MALEVIL

ROBERT MERLE

Fernandu Merlovi

Přeložila Věra Dvořáková

© Argo, 2013

Copyright © Heirs of Robert Merle, 2013

Translation © Věra Dvořáková, 1983

ISBN 978-80-257-0897-2 (váz.)

ISBN 978-80-257-1039-5 (e-kniha)

1.

Jeden náš profesor na učitelském ústavu nesmírně miloval Proustovu madlenku. Pod jeho vedením jsem onen proslulý text prostudoval s obdivem. Ale dnes, z odstupu, mi ta pokroutka připadá značně literární. Ano, jistá příchuť či melodie může člověku skutečně velice živě připomenout určitou chvíli, já vím. Ale je to záležitost několika vteřin. Na okamžik blikne světlo, pak opona zase spadne a tyranská přítomnost je tady. Jak by bylo sladké znovu nalézt celou minulost v namočeném, změkklém piškotu, jen kdyby to doopravdy šlo.

Myslím na Proustovu sušenku, protože jsem nedávno objevil až vzadu v jedné zásuvce starý, staříčkový balíček cigaretového tabáku, určité kdysi strýčkův. Dal jsem ho Colinovi. Všecek nadšený, že se po tak dlouhé době zase shledává se svou oblíbenou drogou, nacpe ho hned do dýmky a zapálí. Dívám se na něj, a sotva vdechnu první obláčky kouře, vyvstane přede mnou strýček a celý dřívější svět. Až mi to vezme dech. Ale jak už jsem říkal, trvalo to jen okamžik.

A Colinovi se udělalo špatně. Asi už moc odvykl nebo byl tabák příliš starý.

Závidím Proustovi. Měl při svém hledání minulosti pevné opory — spolehlivou přítomnost, nepochybnou budoucnost. Kdežto pro nás je minulost dvakrát minulá, ztracený čas dvakrát ztracený, protože jsme spolu s ním ztratili i svět, v němž uplýval. Došlo ke zlomu. Běh staletí byl přerušen. Nevíme už, jak na tom vlastně jsme, a čeká-li nás vůbec ještě jaká budoucnost.

Samozřejmě se pokoušíme zastírat si svou úzkost slovy. Onen zlom označujeme všelijakými opisy. Nejdřív jsme říkali *den D*, začal s tím

Meyssonnier, byl odjakživa tak trochu ouřada. Ale pořád to ještě moc připomínalo válku. A tak se ujalo cudnější, eufemistické *když se stala ta věc*, za což vděčíme Menou a její venkovské moudrosti. Může si někdo představit něco neškodnějšího?

Pomocí slov jsme také zavedli v chaosu zase jistý řád a dokonce i vrátili času jakousi lineární posloupnost. Říkáme: *předtím* — *když se stala ta věc* — *potom*. Jsou to takové naše jazykové triky. Přinášejí nám tím větší pocit bezpečí, čím víc je v nich pokrytectví. Ono *potom* označuje totiž jak naši nejistou přítomnost, tak hypotetickou budoucnost.

Na svět *předtím* myslíme často, nepotřebujeme k tomu ani maldenku nebo kouř z dýmky. Každý ve svém koutku. Když spolu mluvíme, hlídáme jaksi jeden druhého: podobné návraty zpátky nejsou pro naše přežití zdravé. Hledíme, aby k nim nedocházelo příliš často.

O samotě je to však něco jiného. Překročil jsem sice sotva čtyřicítku, ale ode dne, *kdy se stala ta věc*, mám sklon k nespavosti jako staří lidé. A právě v noci se rozpomínám. Užívám toho slovesa bez předmětu, protože předmět se mění z noci na noc. Sám před sebou se za svou slabost omlouvám tím, že dřívější svět existuje už jen v mé hlavě, a kdybych na něj nemyslel, přestal by existovat vůbec.

V poslední době rozlišuji vzpomínku náhodnou od běžné. Časem jsem pochopil, jaký je mezi nimi rozdíl. Běžná vzpomínka mi pomáhá ujistit se, že já jsem opravdu já, a je fakt, že v nynějším *potom*, kdy zmizely všechny opory, je mi takového ujištění věru zapotřebí. Za bezesných nocí to tedy v podstatě dělám tak, že si na oné poušti, na těch písečných přesypech, na oné dvakrát minulé minulosti vytyčuji záchytné body od jednoho místa k druhému, abych měl jistotu, že se neztratím. A slovem *ztratit se* myslím i *ztratit své já*.

Jedním z takových mezníků je rok 1948. Je mi dvanáct. Zrovna jsem, ta sláva, dokončil základní školu jako nejlepší žák kantonu. A při obědě v kuchyni statku *Na Špejcharu* se snažím přemluvit rodiče, aby vyklučili lesy. Člověk by myslel, že to dá zdravý rozum. Z pětačtyřiceti hektarů máme všeho všudy — a tak je tu na tom každý — deset

hektarů luk a polí. Zbytek samé dřevo, a neužitečné dřevo, protože kaštany už se nesbírají a obruče z prutů už se taky nedělají.

Rodičové poslouchají sotva jedním uchem. Jako bych mluvil k hroudám hlíny. Mají i její barvu, tmavovlasí, snědí. Já taky, jen modré oči jsem zdědil po strýčkovi.

Vidím dnes tu scénu na dálku očima dospělého, líp jí taky, myslím, rozumím, a připadá mi pěkně nechutná.

Třeba hned matka. Věčně jen lamentuje, mele jedno a totéž kolem dokola a jako každý průměrný člověk má sklon ke kverulantství. Čistě proto, že se jí nechce z vyjetých kolejí. Nač by měl člověk hnout třeba jen malíčkem, když je stejně všechno špatné? Můj nápad s vykloučením ji míchá.

„A kdo to zaplatí?“ ušklíbne se. „Ty snad? Jenom těch hodin, co by spotřeboval buldozer!“

Mluví pohrdavě, ale já dobře vím, že ve spořitelně leží na knížce peníze, které měsíc za měsícem ztrácejí na hodnotě. Že klesají, je mi jasné, vyložil mi to strýček. A teď to vykládám já jim, i když o strýčkovi ani muk. Ale opatrnost je to stejně zbytečná.

Otec poslouchá, ani však nepípne. V matce znovu vzkypí krev, to, co říkám, se jí po tvrdé lebce s řídkými vlasy jen sveze. Ani na mě nepohlédne. Zato mluví přes mou hlavu na otce: „Ten kluk je celý tvůj bratr, Samueli, jako by mu z oka vypadl. Nafoukaný až hrůza. Jen by poučoval. A co dostal do ruky vysvědčení, načisto se zvrtačil.“

Mé dvě mladší sestry, Paulette a Pélagie, vyprsknou smíchy a já ušetdřím té, kterou mám blíž po ruce, pod stolem kopanec, až se rozvřeští.

„A ke všemu je to surovec,“ zakončí řeč matka.

O mé surovosti si pak ještě vyslechneme celou tirádu. Sníme za tu dobu dva talíře polévky s trochou kořalky. Matka je totiž hotový účetní. Při každém mém novém poklesku přijdou na přetřes veškerá má provinění jedno po druhém. I když jsem si trest za ně už odpykal, nic to neznamena. Na mé hříchy se ani nezapomíná, ani nejsou od-pouštěny, váží pořád stejně.

Ke všemu jsou mé viny omílány v plačtivé tónině, která mi nahání hrůzu — zloba zaobalená v měkkost. Pélagie ječí, Paulette natahuje

moldánky, třebaže jí jsem se ani nedotkl. Působivý efekt. Pélagie si vyhrne sukni a ukáže holeň. Má ji zrudlou. Mateřský kvil vyšplhá o několik tónů výš a přejde v křik: „...na co čekáš, Simone, proč mu jednu nevražíš? Je to tvůj syn!“

Jsem totiž, toť se ví, syn svého otce, její ne. Otec mlčí. V tomhle domě je to jeho role. Matka, nepřístupná jakékoli rozumové úvaze a naprosto vzdálená vši logice, odjakživa totiž kašle na to, co on řekne. Její nezastavitelná výřečnost ho naučila mlčet a poslouchat málem jako otrok.

„Tak slyšíš, Simone?“

Odložím vidličku a nůž a nadzvednu se na židli, připraven uhnout otcovu políčku. Otec se však ani nepohne. To tedy sebral odvahu, říkám si, protože večer ho za to čeká v manželské posteli kázání, v němž budou pro změnu přemlety zas všechny jeho vlastní nedostatky.

Je to však odvaha zbabělce. Zažil jsem u strýčka — to byla panečku podívaná! — vyskočil, zahřměl a rozdrtil manželku na prach. Podobala se hodně mé matce, oba bratři se totiž oženili se sestrami. Rád bych věděl, co to s ženskými v téhle rodině je, že jsou tak suché, protivné, ukňourané a ježaté.

Teta to nevydržela. Ze samé nenávisti k životu umřela ve čtyřiceti. Strýček si to pak vynahradil, začal běhat za holčičkami. Nevychítám mu to, když jsem dospěl, dělal jsem to taky.

Uklidním se. Z otcovy strany žádná facka na obzoru, žádná ani z matčiny. Ne že by matička neměla chuť, v poslední době jsem se však zdokonalil v jisté obraně loktem, jež zdánlivě sice nevybočuje z povinné úcty, zato však při ní utrpí mateřské předloktí. Není to obrana pasivní — pěkně zprudka vyrazím paží proti její.

„Za to nedostaneš koláč,“ řekne matka, když se chvilku zadumala. „To tě odnaučí trápit ty chudinky maličké.“

Otec jen udělá *ts ts*. A dost. Já povýšeně mlčím. Pak využiji chvilky, kdy otec skloní zasmušilou tvář do talíře a matka vstane, aby přinesla z plotny míchanici, která se tam zvolna dusí už od včerejška, a příšerně se na urvanou Pélagii zašklebím. Rozeřve se nanovo a ve svém dosud ne zcela zvládnutém jazyce matce žaluje, že jsem se na ni *kouknul*.

„No a co?“ řeknu a rozhlížím se kolem sebe nevinnýma očima (hned dvakrát nevinnýma, protože jsou modré). „To už se na tebe nesmím ani kouknout?“

mlčení. Předstírám, jako bych se v matčině báječném kuchařském výtvoru jen nimral. Dokonce se natolik překonám, že když mi ze slušnosti nabídnou nášup, odmítnu.

Zatímco se všichni ládují, strnule zírám na kredenc, na rytinu podělanou od much. Představuje *Návrat marnotratného syna*.

Řádný syn v rohu obrazu se tváří značně zkormouceně. Vůbec se mu nedivím. Věčně se dřel na otce, a pak mu nedopřeji ani jehňátko pro hostinu s kamarády. A na počest toho rošťáka, který nejdřív promrhal svůj podíl s děvkami a pak najednou zná cestu domů, neváhají zabít tučné tele.

Zatínám zuby a myslím si: zrovna jako sestry a já, nuňky, hušičky. Ale pro matku jsou to mazlíčkové, věčně je postříkuje kolínskou, načesává, želízkem jim nakrucuje kudrny. Potají se ušklíbnu. Minulou neděli jsem se k nim odzadu přikradl kočičím krokem a pověsil jim na ty parádní kudrny pavučiny.

Musím se k té šťastné vzpomínce utéci, abych nepropadl beznaději, když mi oči sjedou od *Marnotratného syna* k meruňkovému koláči, jehož zlatavý okraj zahlédám na truhle, odkud voní až ke mně. V tu chvíli matka jakoby trochu slavnostně vstane a položí ho na stůl — rovnou mně pod nos.

V tu ránu se zvednu a s rukama v kapsách zamířím ke dveřím.

„Copak,“ řekne otec chraplavým hlasem člověka nezvyklého hovořit, „ty nechceš koláč?“

Pokusil se zvrátit příkaz, ale mohl si tu pozdní snahu odpustit.

Aniž vyndám ruce z kapes, pootočím hlavu a utrousím přes rameno: „Nemám hlad.“

„Hele ho! Pěkně mluvíš s otcem!“ pospíší si hned matka.

Na pokračování nečekám. Nebude mít konce. Matka se přičiní, aby chuť na koláč přešla i otce, jako jsem si ji musel nechat zajít já.

Vyjdu na dvůr *Špejcharu* a tam bloumám, ruce v kapsách zaťaté v pěst. V Malejacu o tatínkovi říkají, že je dobrák od kosti. No právě, měkký jak chleba, samá střídká, málo kůrky. Rozhněvaný a plný hořkosti

probírám situaci. S tou krávou (opravdu jí tak říkám) není kloudná řeč. Setře mě, zesměšní před těmi husami, a vrchol všeho, ještě potrestá. Ten koláč jí nezapomenu. Nejde ani tak o koláč, ale že mě pokořila. S pěstmi v kapsách chodím sem a tam a vystrkuji ramena, už tenkrát široká. Upřít moučník nejlepšímu žáku kantonu!

Je to ona pověstná kapka. Pohár přetekl. Vře to ve mně vzteky. Živě se na svůj vztek pamatuji ještě dnes, po třiceti letech. Zpětně mi připadá, že jako Oidipus jsem zrovna nevynikal. Iokasté nehrozilo nebezpečí ani v myšlenkách. Komplexem v té době sice trpím, ale ne pro ni, nýbrž kvůli Adéle, naší hokynářce. A taky *trpím* — jaký to slovník! — velkou potřebou ztotožnění, ne však s otcem, nýbrž se strýčkem. A ten zase — což jsem ovšem tenkrát nevěděl — je velice zadobře s Adélou. Takže kromě rodiny mnou zavržené mám nevědomky jinou, opravdovou.

A pak ještě jednu, tu jsem vytvořil sám a velice k ní lnu. Je to *Klub*. Supertajný spolek o sedmi členech, který jsem založil ve škole v Malejacu (401 obyvatel, kostel z 12. století). Tady jsem hlavou zase já, hlavou, jež pod něžným zevnějškem vládne pevně, přepevně, a šíří kolem sebe ducha podnikavosti, který chybí mému zploditeli.

Je rozhodnuto — když mě tu urážejí, uchýlím se do lůna téhle rodiny. Počkám, až si otec odejde nahoru schrupnout a matka, obě nakudrnacené dcerunky přilepené k sukním, až se pustí do nádobí. Vyběhnu do svého kumbálku, napěčuji tlumok (dárek od strýčka), pak ho zavážu a vyhodím pod okno na hromadu dřeva. Než se dám na útěk, nechám na stole pár slov. S obřadnou adresou:

Pan Simon Comte, zemědělec

Na Špejcharu, Malejac.

Milý tatínku,

*odcházím pryč. V tomto domě se se mnou nezachází, jak si zasluhuji.
Tvůj Emanuel*

A zatímco chudák tatínek za zavřenými okenicemi pochrupuje a vůbec netuší, že jeho statek právě ztratil dědice, s tlumokem na zádech si to šlapu na kole v slunečním úpalu směrem na Malevil.

Malevil je mohutný, napůl zřícený hrad ze 13. století, usazený v půli strmé skály, jež se tyčí nad údolíčkem řeky Rhunes. Jeho majitel ho ponechal osudu a ode dne, co se z podsebití hradní věže uvolnil balvan a zabil jednoho turistu, je do něj vstup zakázán. Památkový úřad sem pověsil dvě cedule a malejacký starosta dal natáhnout přes jedinou přístupovou cestu na úbočí čtyři řady ostnatého drátu. Podél staré cesty mezi skalou a příkrým svahem, který dělí závratně srázný Malevil od pahorku, na němž stojí strýčkova usedlost *U Sedmi buků*, se navíc, už bez přičinění radnice, táhne neproniknutelná, padesátimetrová houština trní, jehož každým rokem přibývá.

Tam to je. *Klub* pod mým nápaditým vedením prolomil všechna tabu. V ostnatém drátě jsme udělali neviditelný vchod, v mohutném houští prosekali tunel, který stále udržujeme, a důmyslně jsme ho zahhnuli, takže ho z cesty nikdo nepostřehne. Propadlou podlahu v prvním patře hradní věže jsme zčásti vyspravili starými prkny vytahanými potají ze strýčkovy kůlny a přibitými od jednoho trámu k druhému. Dostali jsme se tak do malé komnatky na konci rozlehlého sálu a Meyssonnier, v otcově dílně už šikovný kutil, k ní vyrobil okno a dveře na visací zámek.

Do věže nepřší. Zub času žebrovou klenbu nenarušil. A máme ve svém doupěti i krb, starou, pytlí pokrytou drátěnku, stůl a několik stoliček.

Tajemství nikdo nevyzradil. Je to už rok, co se tu *Klub* zařídil, a nikdo z dospělých nic netuší. Hodlám se tu vskrytu uvelebit na celé prázdniny, dokud nezačne škola. Cestou jsem šeptl pár slov Colinovi, ten to poví Meyssonnierovi, ten Peyssouovi a Peyssou ostatním. O aprovizaci mám postaráno.

Strávím ve své cele odpoledne, noc a další den. Není to tak báječné, jak jsem si myslel. Je červenec, kamarádi pomáhají na poli, uvidíme se až večer. A ven z Malevilu si netroufám. Na *Špejcharu* se už jistě postarali, aby mi pověsili na paty četníky.

V sedm někdo zaklepe. Čekám čahouna Peyssoua, má mi přinést něco k snědku. Dveře jsem odemkl, a tak jen z tvrdé drátěnky, kde se povaluji s krvákem v ruce, vykřiknu: „Pojď dál, blboune!“

Přede mnou se zjeví strýček Samuel. Je protestant, odtud jeho biblické křestní jméno. Vážně je to on, v celé kráse, v kostkované košili

rozhalené na svalnatém krku a ve vojenských jezdeckých kalhotách (sloužil u jezdeckta). Stojí v nízkém vchodu, čelem se dotýká kameného překladu a se smíchem v očích a zkrabaceným čelem na mě hledí.

Tenhle záběr si zastavím. Klouček na drátěnce jsem totiž já. A strýček na prahu jsem taky já. Strýci Samuelovi bylo tenkrát takřka na rok stejně jako mně teď a každý říká, že se mu velice podobám. Celá ta scéna, při níž padlo jen velmi málo slov, mi připadá, jako by se v ní chlapeček, jímž jsem kdysi byl, ocitl tváří v tvář muži, jímž jsem dnes.

Kreslit obraz strýčka Samuela, to jako bych popisoval sebe. Postavou je něco nad průměr, robustní, ale v bocích štíhlý, hranaté tváře, osmahlé pleti, obočí jak uhel a modré oči. Lidé z Malejacu se od rána do večera obklopují uklidňujícím šumem hovoru. Strýček neřekne slovo, nemá-li co říci. A když promluví, tak jen krátce, žádné zbytečnosti, míří rovnou k jádru věci. Stejně šetří i gesty.

Právě ta tvrdost se mi na něm líbí. U nás doma je všechno jak bláto, otec, matka, sestry, prostě všechno. Myšlení zmatené. Řeč rozvleklá.

Taky obdivuji strýčkovu podnikavost. Vyklučil své pozemky, jak se nejlíp dalo. Říční rameno, které jimi protéká, rozdělil na několik zdrží a chová pstruhy. Zřídil si asi dvacet úlů. Dokonce koupil i starší Geigerův počítač, aby mohl v sopečných skalách, vybíhajících na povrch na jednom svahu jeho pahorku, hledat uran. A když se náhle všude vyrojily *ranče* a jezdecká střediska, prodal krávy a přešel na chov koní.

„Já věděl, že tě tu najdu,“ řekne.

Hledím na něj, neschopný slova. Ale my dva si rozumíme. Odpoví na mé mlčení: „Prkna. Loni v létě jsi mi je vytahal z kůlny. Nést jsi je nemohl. Tak jsi je vlácel. A já ti šel po stopě.“

Věděl to tedy celý rok! A nikomu se slovem nezmínil, dokonce ani mně.

„Zašel jsem to obhlédnout,“ řekne strýček. „Podbití ještě vydrží, žádný kámen už se nevydrolí.“

Zaplaví mě vděčnost. Strýček nade mnou bděl, aby se mi něco nestalo, ale jen zpovzdálí, neřekl mi nic, neotravoval mě. Podívám se na něj, on však uhne očima, nechce propadnout dojetí. Popadne

jednu stoličku, nejdřív se přesvědčí, je-li dost pevná, a usedne na ni rozkročmo jako na koně.

A pak to vezme cvalem rovnou k cíli: „Poslyš, Emanueli, nikomu nic neřekli, nehlásili to ani celníkům.“

Lehce se usměje. „Znáš ji, má strach, co by lidi řekli. Chci ti něco navrhnout. Vezmu tě do konce prázdnin k sobě. Až začne škola, nebude to problém, nastoupíš prostě do internátu v La Roque.“

Odmlčí se.

„A v sobotu a v neděli?“ řeknu.

Strýčkovi zasvitne v očích. Dělán to jako on, chci, aby se dovtíпил. Jsem-li už duchem ve škole, znamená to, že souhlasím s jeho návrhem strávit zbytek prázdnin u něho.

„U mě, jestli chceš,“ řekne spěšně a krátce máchne rukou.

Okamžik ticha.

„Sem tam nějaký ten oběd *Na Špejcharu*.“

Čistě tolik, drahá matičko, aby se zachovalo zdání. Je mi to jasné, každý tím uspořádáním získá.

„Dobrá,“ řekne strýček a svižně vyskočí. „Jsi-li pro, spakuj si tlumok a přijď za mnou do údolí. Sklízím tam seno pro koně.“

Je pryč a já už zavazuji tlumok.

Prolezu tunelem v houští, maskovanou dírou v ostnatém drátu a už si to šlapu na kole korytem někdejšího potoka mezi strmým srázem Malevilu a oblým kopcem, na kterém bydlí strýček. Nijak se nezlobím, že jsem opustil své doupě. Zřícenina je ztemnělá stínem stromů, které vyrazily na všech stranách rozpukaného zdiva, a když se vyhoupnu do jasného údolí Rhunes, vydechnu si.

Je mezi šestou a sedmou, slunce zapadá a právě teď je nejkrásnější. Vím to, upozornil mě na to strýček. Ve vzduchu je cosi sladkého. Louky jsou zelenější, stíny delší a světlo zlatisté. Mířím ke strýčkovu červenému traktoru. Vzadu má přívěs s obrovskou kupou žlutavého sena. A dál za ním, podél říčního ramene, dvě souběžné linky topolů, jejichž stříbrošedé listí je v neustálém tanci. Mám ten zvuk rád — jako by drobně přšelo.

Strýček mlčky popadne mé kolo a přiváže je nahoru na seno. Pak usedne za volant a já se uvelebím na blatníku. Všechno bez jediného

slova. Dokonce na sebe ani nepohlédneme. Z lehkého chvění jeho ruky však mohu vytušit, jak je šťastný, on, jemuž má hubená teta nedala žádné dítě, že si odváží domů k *Sedmi bukům* syna.

Menou mě očekává na prahu, vychrtlé paže založené na neexistující hrudi, umrlčí hlavičku svaštělou úsměvem. Má mě tím raději, oč víc nesnáší mou matku. A nesnášela tetu, dokud ještě žila. Ale nic si nedomýšlejte. Menou se strýcem nespí. Není ani jeho služkou. Má vlastní majetek. Strýček jí seče pole, ona mu hospodaří, on ji živí.

Menou je taky vtělená hubenost, ale hubenost veselá. Nekňourá, zato od plic hartusí. I s černými šaty všehovšudy čtyřicet kilo. Ale zapadlá černá očka jí září láskou k životu. A pomineme-li mladá léta, je učiněnou sbírkou ctností. Včetně šetrnosti. Ze samého šetření, říká strýček, se ani kloudně nenajedla, takže už nemá ani zadnici, aby se mohla posadit.

Do práce je hotový ras. Paže jak sirčičky, ale kolik práce zastane, když třeba pleje vinici! A její jediný syn, málem osmnáctiletý Momo, po celá ta léta tahá vláček na provázku a dělá *tútú*.

Aby život dostal větší šmrnc, vede Menou se strýčkem neustálou hádku. Ale vidí v něm pánaboha, a z toho kultu mám zisk i já. Na uvítanou u *Sedmi buků* pro mě připravila večeři, že by člověk málem praskl. A ještě jí nasadila zlomyslnou korunu — obrovský koláč.

Být filmař, udělal bych na tenhle dort velký záběr. S prolínačkou do minulosti — předchozí léto 1947. Jiný takový mezník.

Je mi jedenáct. Zamiloval jsem se do Adély, nastěhoval *Klub* na Malevil a začínám mít své názory na náboženství.

O tom, jakou roli sehrála v mém probuzení malejacká hokynářka, už jsem se zmínil. Je jí třicet, učarovala mi její zralost. Dokonce ještě dnes, po celé řadě opačných zkušeností, se pro mě její zásluhou spojuje добрta s kyprými tvary a hubenost, zásluhou víte koho, s vyprahlostí srdce. Škoda že jsem si nezvolil za námět tohle. S potěšením bych vyličil všechny horečnaté stavy, vyvolané dotyčnými křivkami. Když nám abbé Lebas, jemuž začíná dělat starosti způsob, jakým užíváme svých mužských atributů, při katechismu vykládá o *tělesném hříchu*, nemohu uvěřit, že by ono *hříšné tělo* mělo patřit mně, klukovi samý nerv a sval. Vztahuji ten výraz na Adélu a pojem hříchu mi připadá jako

něco sladkého. Vůbec nijak mi nevadí, že můj idol, jakkoli poněkud těžších proporcí, má pověst lehkého stvoření. Naopak, vidím v tom pro sebe příslib do budoucna. Ale doba, než se z kohoutka stane kohout, mi připadá ještě věru dlouhá.

Prozatím mám plné ruce práce, aspoň v létě. Zuří lítá válka. Stařečný vůdce protestantských vojsk Emanuel Comte je se svými bratry ve víře obležen na Malevilu a hájí hrad proti zlopověstnému veliteli Ligy Meyssonnierovi. Pravím zlopověstnému, protože jeho cílem je vyplnit hrad a všem kacírům — mužského i ženského pohlaví — setnout hlavy. Místo žen tu máme otýpky roští a místo dětí menší otýpčičky.

Vítězství nemá nikdo předem jisté, záleží na bojovém štěstí. Jakmile je někdo raněn, nebo se ho třeba jenom dotkne oštěp, šíp, kámen či při potyčce těla na tělo hrot meče, zhroutí se k zemi s výkřikem: „Dostal jsem to!“ Dorazit po bitvě raněné a pobít ženy pravidla dovolují, rozhodně ale ne vrhnout se na objemnou otep a chtít ji znásilnit, jak to jednou udělal čahoun Peyssou. Jsme čistí a tvrdí, jak byli naši předkové. Aspoň navenek. Nemravnosti jsou soukromá věc.

Jednou odpoledne mám štěstí, trefím z hradeb Meyssonniera šípem přímo do hrudi. Padne k zemi. Vystrčím hlavu ze střílny a hrozivě máchaje pěstí, vzkřiknu hromovým hlasem: „Zhyň, katolická stvůro!“ Příšerný výkřik doslova přibije útočníky k zemi, zapomenou se krýt a v tu ránu jsou protkáni našimi šípy. Já potom vyjdu pomalým krokem před hradby, své pobočníky Colina a Girauda urychleně vyšlu, aby dorazili Dumonta a Condata, a přejeďu Meyssonnierovi mečem přes hrdlo.

Čahounu Peyssouovi nejprve uříznu ústrojí, na něž je tak hrdý, pak mu pohroužím meč do prsou a pěkně jím v ráně otáčím, přičemž se ho tážou *chladným hlasem*, jak se mu to líbí. Čahouna Peyssoua si nechávám vždycky na konec, protože nádherně chroptí.

Horký den skončil. Sedíme teď všichni kolem stolu v našem věžním doupěti, kouříme poslední cigaretu a její pach zaháníme žvýkačkou.

Jen z toho, jak Meyssonnier pohybuje čelistí, je mi zřejmé, že se mu něco nelíbí. Jeho šedé, velmi blízko sebe posazené oči pod úzkým čelem, které korunuje krátce přistřižený ježek, nepřetržitě pomrkávají.

„Co je, Meyssonniere,“ řeknu zvesela, „co se děje? Ty jsi naštvaný?“

Víčka se mu rozmžikají ještě víc. Nemá moc chuti mě kritizovat, protože se taková věc obvykle obrátí proti němu. Ale povinnost je povinnost, tlačí mu na úzkou lebku ze všech stran.

„Protože,“ vyhrkne nakonec, „protožeš mi neměl říkat katolická stvůro!“

Dumont a Condat souhlasně zamručí, Colin a Giraud jsou zti-cha, drží se mnou, ale neujde mi, že je jejich mlčení čímsi podbarveno. Jedině hlavatý Peyssou zachovává spokojený klid, kulatou tvář roztaženou širokým úsměvem.

„Cože?“ řeknu bez rozpaků. „Vždyť to byla hra! Když představuju protestanta a mám před sebou katolíka, který mě chce zavraždit, nebudu ho přece vychvalovat.“

„Všecko hrou neomluvíš,“ stojí Meyssonnier na svém. „Hra má své meze. Když třeba děláš, jako bys Peyssouovi uřezával víš co, taky mu to doopravdy neuřízneš.“

Peyssouova tvář se roztáhne v ještě širší úsměv.

„A taky jsme si nikdy nedomluvili, že se můžem urážet,“ řekne Meyssonnier s očima upřenýma na stůl.

„A hlavně ne kvůli náboženství,“ dodá Dumont.

Podívám se na něj. No ovšem, jeho vztahovačnost dávno znám.

„Tebe jsem neurazil,“ řeknu ve snaze odtrhnout ho od Meyssonniera. „Platilo to Meyssonnierovi.“

„To je jedno,“ řekne Dumont, „protože já jsem taky katolík.“

„Ale to já přece taky!“ vykřiknu.

„No právě,“ vskočí nám do řeči Meyssonnier, „neměl bys říkat o svém náboženství ošklivé věci.“

Načež se do toho vloží čahoun Peyssou slovy, že „to jsou samé pitomosti, katolík nebo protestant, to máte všechno jedno.“

Hned se na něj vrhnou ze všech stran. Jeho oborem je tělesná síla a sprostáčinky! Tak ať se toho drží a neplete se do náboženství!

„Stejně nedovedeš ani desatero,“ řekne pohrdavě Meyssonnier.

„A stejně dovedu,“ řekne Peyssou.

Vstane jako při katechismu a s elánem spustí, jenže po čtvrtém přikázání mu dojde dech. Je vykřičen a zhanobený se zas posadí.